

Rastefugle trækfugle på Tipperne og i Ringkøbing Fjord, 2014

Notat fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi

Dato: 23. januar 2015

Ole Amstrup, Mogens Bak & Karsten Laursen

Institut for Bioscience

Rekvirent:
Naturstyrelsen
Antal sider: 6

Redaktør: Tommy Asferg
Faglig kommentering:
Thomas Eske Holm
Kvalitetssikring, centret:
Jesper R. Fredshavn



AARHUS
UNIVERSITET

DCE - NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI

Tel.: +45 8715 0000
E-mail: dce@au.dk
<http://dce.au.dk>

Indhold

Indledning	3
Mange fiskehejrer, skarver og knopsvaner	3

Indledning

De fugle, der raster på Tipperne, optælles hvert år som led i den nationale overvågning af de talrige trækfugle, som forår og efterår passerer Danmark mellem ynglepladser og overvintringsområder. Tipperne er i den forbindelse enestående, da overvågningen her antagelig kan fremvise den længste tidsserie for rastende vandfugle i Europa. Tællingerne blev påbegyndt i 1928 og er siden gennemført omtrent hvert år.

De tal, der præsenteres i dette notat, er maksimumantal for forår og efterår, og selvom tælleintensiteten i de seneste 15 år er faldet fra 6 til 2 tællinger om måneden, må tallene anses for at være repræsentative for perioden marts-november. I vinterperioden (december-februar) foretages kun én tælling i midten af januar, som er den internationale midvintertælling. Tallene i vinterperioden kan derfor ikke sammenlignes med tællinger fra før 2000, hvor der var flere tællinger. I 2014 er der udført to tællinger pr. måned i perioden marts-november bort set fra juli, hvor der kun gennemførtes én tælling. I de øvrige dele af Ringkøbing Fjord (Klægbanken og Haurvig Grund) blev der også udført én tælling i oktober.

Mange fiskehejrer, skarver og knopsvaner

Fiskehejre var talrig i juni og juli, hvilket kunne tyde på, at de nærtliggende kolonier har haft en god ynglesucces. Det største tal blev registreret den 26. juni med 153 fugle. Efterårstrækket af skarv kulminerede den 12. august med 3.936 fugle, hvilket er det højeste antal i mange år. Samme dag var der slåning på Klægbanken, og det er sandsynligt, at en del fugle blev skræmt syd på til Tipperne, og tallene derfor var højere end tidligere.

2014 blev et godt år for rastende knopsvane. Vejret var mildt i januar, så under midvintertællingen blev der registreret 429 fugle. I efteråret var der også mange fugle, og det største antal blev registreret den 11. november med 830 fugle. Det er det højeste antal på reservatet i flere år. Der blev også registreret mange ungfugle/familier. Derimod har reservatet mistet sin betydning for pibesvane, uden at grunden kendes. I 2014 blev arten kun set tre gange: 14. januar, 6. oktober og 12. december med 9-10 fugle hver gang.

Antallet af kortnæbbet gås nåede ikke samme høje antal som i 2013. På overnatningspladsen ved Klægbanken blev der den 2. oktober set 10.000 fugle. To gange i november blev der set ca. 15.000 på overnatningspladsen på Tipperne, mens der blev registreret 3.300 ved Klægbanken. I september og oktober fouragerer gæssene især på stubmarker med spildkorn nord og øst for Ringkøbing Fjord. I november fouragerer de hovedsageligt på høstede majsmarker, og andelen af disse marker er størst sydøst for Tipperne. Dette kan forklare de store antal, som blev set i den sydlige del af fjorden i løbet af efteråret.

Antallet af grågås har de seneste 10 år ligget på mellem 800 og 2.000 fugle, så det maksimale antal for 2014 var forholdsvis højt med 2.081 fugle den 2. september.

Kortnæbbet gås er talrig på Tipperne. I 2014 var der dog lidt færre end tidligere. Bemærk at der i flokken også er en tundra-sædgås (Foto: Ole Amstrup).



Antallet af de fleste svømmeandearter nåede ikke samme høje antal som i 2013. Dog overraskede spidsand den 2. oktober med 3.544 fugle ved Klægbanken. Det er det højeste antal, der er registreret. På Tipperne var der mere middelmådige antal med 545 i marts og 455 i oktober. Pibeand kulminerede i efteråret med 13.415 fugle den 6. oktober. Samme dag var der 3.047 fugle på Haurvig Grund – et af de højeste antal inden for de seneste 15 år. Den 2. oktober var der 3.265 fugle ved Klægbanken, hvilket var forholdsvist lavt sandsynligvis på grund af høje vandstande i Ringkøbing Fjord.

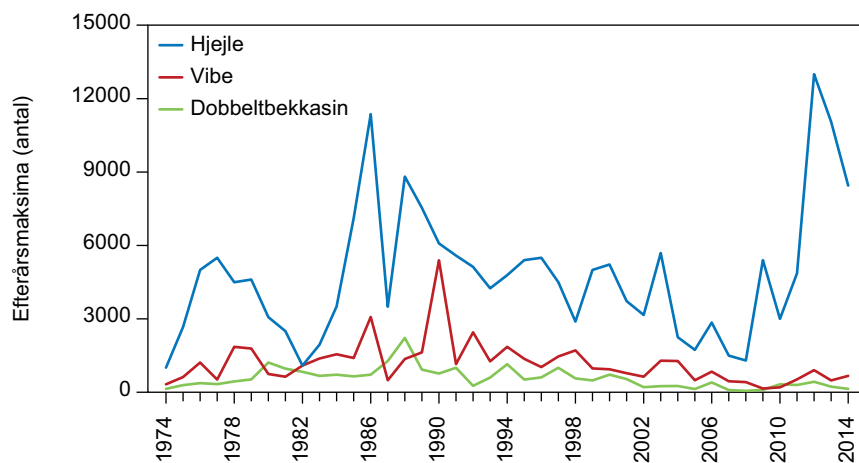
Skeand kulminerede i starten af november med 411 fugle, hvilket var knap så mange som i 2013.

Blandt dykænderne var bjergand talrig i januar. Antallet kulminerede den 2. januar med 322 fugle, hvilket er det næsthøjeste antal på reservatet, kun overgået af 332 i december 1975. Lille skallesluger overraskede med 21 fugle den 28. februar – det højeste antal i reservatets historie.

Hos vadefuglene var 2014 et middelmådigt år. På trods af en mindre fremgang i forhold til 2013 var antallet af vibe om efteråret langt fra antallene før årtusindskiftet (Fig. 1). Derimod er antallet af hjejle steget de seneste par år. I slutningen af oktober 2014 nåede antallet op på 8.450 fugle, hvilket er lidt mindre end i 2012 og 2013 (Fig. 1). Normalt kulminerer strandhjejle om efteråret, hvor de unge fugle trækker i oktober og november, men i 2014 var det de voksne fugle, der overraskede med 184 fugle i midten af august. Ungfuglene kulminerede den 11. november med 103 fugle. Der sås 140 sandløbere på Tippervaden i marts og 37 dværgryler i juli, hvilket var usædvanligt høje antal. Brushane havde et godt yngleår, da der flere steder blev konstateret mange ungfugle omkring månedsskiftet august/september. På Tipperne kulminerede trækket den 2. september med 182 fugle.

Siden 1980 er antallet af dobbeltbekkasin faldet. I 2014 blev der kun registreret 143 fugle, hvilket er det tredjelaveste antal om efteråret siden 1974 (Fig. 1).

Figur 1. Efterårsmaksima for hjejle, vibe og dobbeltbekkasin på Tipperne 1974-2014.



Hjejle har været talrig i de senere år på Tipperne. De seneste år har antallet være over 10,000 rastende fugle (Foto: Ole Amstrup).

2014 blev et dårligt år for lille kobbersneppe. I foråret blev det største antal 564 fugle, hvilket er langt fra tidligere tiders antal på op til 4.000 fugle (i slutningen af 1990'erne). Efteråret blev også middelmådigt med 211 fugle i august som højeste antal. De seneste år er antallet af rovterne øget ved Ringkøbing Fjord. I 2014 blev der sat en ny rekord med i alt 15 fugle (11 adulte + 4 juvenile), hvilket sandsynligvis er det højeste antal nogen sinde i Jylland.

Af sjældne fugle blev der set nordisk lappedykker (oktober), silkehejre (juli), islandsk stor kobbersnepe (ialt 19 i april og én i oktober), thorshane (november) og pileværting (maj). Desuden blev der på Værnengene set en steppehøg (maj) og to tredækkere (maj).

Table 1. Antal (maksimum) af udvalgte rastende vandfuglearter på reservatet Tipperne, forår og efterår 2012-2014.

	Forår			Efterår		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Knopsvane	204	473	429	570	328	830
Pibesvane	6	81	9	0	6	9
Sangsvane	139	1.283	267	88	17	206
Kortnæbbet gås	849	3.120	602	8.180	22.185	15.052
Grågås	227	116	341	1.420	1.042	2.081
Bramgås	19.050	17.000	16.660	12.648	14.800	8.500
Mørkbuget knortegås	752	510	160	14	11	55
Pibeand	1.779	1.599	2.731	10.171	16.419	13.415
Krikand	4.553	1.149	2.320	9.505	4.922	4.710
Gråand	608	342	946	930	1.211	891
Spidsand	368	256	545	1.661	1.212	455
Skeand	49	92	93	492	575	411
Toppet skallesluger	90	126	40	75	349	43
Klyde	122	74	91	430	44	337
Hjejle	1.070	92	6.400	13.000	11.050	8.450
Vibe	165	159	143	903	489	669
Almindelig ryle	2.532	902	1.550	2.799	5.022	5.902
Brushane	181	25	145	45	23	182
Dobbeltbekkasin	17	20	11	432	233	143
Lille kobbersnepe	605	680	564	505	393	211
Stor regnspove	503	414	436	275	329	279